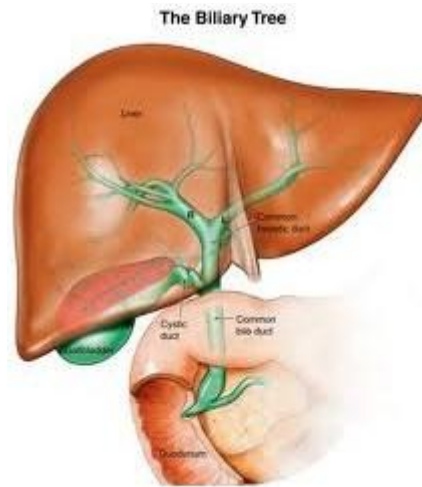

هپاتیت چیست؟

به التهاب و ورم کبد هپاتیت گفته می شود. عوامل مختلفی از جمله ابتلا به ویروس های هپاتیت (A, B, C, D, E و ...)، داروها، سموم، آنوکسی، الکل و ... باعث التهاب و از بین رفتن بافت و عملکرد طبیعی کبد یا " هپاتیت " می شوند. هپاتیت ویروسی یکی از عوامل مهم مرگ زودرس انسان می باشد براساس تخمین سازمان بهداشت جهانی ۳۸۵ میلیون ناقل هپاتیت B و ۱۷۰ میلیون ناقل هپاتیت C در جهان وجود دارد و سالانه بیش از یک میلیون مورد مرگ در اثر هپاتیت اتفاق می افتد.

نشانه های بیماری

علائم ابتلا به هپاتیت در تمامی انواع آن مشابه است به این صورت که اول علائم عمومی مثل بی اشتها، ضعف، خستگی، تهوع، استفراغ و درد مبهم در قسمت فوقانی و راست شکم بروز می کند. گاهی در این مرحله تب هم وجود دارد. بعد از این مرحله زردی پیش رونده بروز می کند که ملتحمه (پرده داخلی چشم)، مخاط ها و پوست تمام بدن زرد می شود.

تمام افراد آلوده شده با این ویروس علائم بیماری حاد را نشان نمی دهند. ۴۰ - ۳۰ درصد افراد آلوده شده علامت خاصی را نشان نمی دهند. معمولاً علائم حدود ۶ - ۴ هفته بعد از ورود ویروس بروز می کند. مانند هپاتیت A افراد آلوده شده با ویروس هپاتیت B حاد احساس بیماری می کنند و قادر به انجام کاری نیستند. کمتر از یک درصد افراد آلوده این بیماری را به شکل خیلی شدید و سریع نشان می دهند که منجر به از کار افتادن کبد و مرگ می شود. اگر دستگاه ایمنی نتواند بیماری را تا ۶ ماه مراقبت کند، شخص علائم هپاتیت مزمن را نشان می دهد. نشانه های هپاتیت مزمن مشابه هپاتیت حاد باشد. معمولاً در افرادی که چندین سال است مبتلا به بیماری هستند گروهی از علائم اضافی را نشان می دهند. این علائم شامل کهیر، جوش های پوستی، آرتریت، سوزش یا مور مور کردن در بازوها و پاها (Polyneuropathy) می باشد.

هپاتیت A

این نوع هپاتیت توسط یک ویروس شدیداً آلوده کننده و مسری ایجاد می شود و از طریق تماس های نزدیک قابل انتقال است. عمده ترین انتقال آن از طریق دهانی- مدفوعی می باشد یعنی در مناطقی که بهداشت رعایت نشده و پس از دستشویی دستها با آب و صابون شسته نمی شود و با همان دست غذا خورده می شود این ویروس به راحتی انتقال می یابد. همچنین در اثر آب، غذاها و شیر آلوده و همچنین در اثر خوردن صدف و گوشت نپخته ماهی انتقال می یابد. در زمانی که علائم بیماری و زردی بروز کرد فرد فقط باید استراحت کند تا ویروس توسط دفاع سیستم ایمنی بدن مهار شود و به تدریج التهاب کبدی به وضعیت سابق برگردد. نکته قابل ذکر این است که هپاتیت A به هیچ نوع درمان دارویی احتیاج ندارد.

هپاتیت B

ابتلا به این نوع هپاتیت عوارض بی شماری دارد. از این رو اهمیت شناخت آن بسیار بالاست. راههای انتقال این

ویروس عبارتند از:

- مادر به جنین: به ویژه اگر مادر در ماه سوم بارداری آلوده شده باشد احتمال انتقال بیماری به جنین بسیار بالا است.
 - تماس جنسی: از راه خون، استفاده از سرنگ مشترک در معتادان تزریقی و یا فرو رفتن سوزن آلوده به ویروس به طور اتفاقی در پوست افراد سالم و استفاده از تیغ های آلوده است.
 - ترشحات بدن: از جمله بزاق، مدفوع، صفرا، اشک و مایع منی به عنوان یکی از منابع انتقال ویروس مطرح هستند.
- بعد از آلوده شدن به ویروس هپاتیت B سه مشکل بالینی رخ می دهد. اولاً علائم دیده نمی شود. ثانیاً مانند هپاتیت A علائم به صورت حاد یعنی ضعف، بی اشتها، بی اشتها و زردی پیش رونده بروز می کند. ثالثاً آنتی ژن ویروس در بدن باقی می ماند و اشکال مزمن بیماری اتفاق می افتد و بعداً با فعالیت مجدد ویروس علائم هپاتیت بروز می کند.
- گاهی باعث ایجاد سرطان در کبد می شود. گاهی با بروز علائم هپاتیت حاد، زردی آنقدر زیاد می شود که روی عملکرد طبیعی مغز تاثیر گذاشته و باعث علائم خواب آلودگی و عدم هوشیاری می شود و به علت تخریب سلولهای کبدی زمان انعقاد خون به شدت طولانی می شود و خونریزی های مختلف در نواحی متفاوت بدن مثل خونریزی لثه، مخاطها و پوست اتفاق می افتد که وضعیت بیمار بسیار خطرناک و مرگبار می شود.
- ویروس هپاتیت B در افراد بدون علامت، که به صورت مزمن و طولانی ویروس را در خون خود حمل می کنند از راههای گفته شده به افراد سالم انتقال می یابد.
- نکته مهم آن است که درمان خاصی برای این بیماری هنوز کشف نشده است و ابتلا به این نوع از بیماری ویروسی مرگبار است.

هپاتیت C

مهمترین راه انتقال آن از راه خون شامل تزریق خون آلوده، تزریق مشترک بین معتادان تزریقی و خالکوبی است. این بیماری غالباً در گیرندگان خون و فرآورده های خونی و معتادان تزریقی بروز می کند. البته در کشور ما انتقال این نوع از هپاتیت از طریق فرآورده های خونی بسیار کم شده است زیرا کنترل می شوند. پیشگیری از این نوع از هپاتیت این است که معتادان تزریقی یا اعتیاد خود را ترک کنند و یا از روش دیگری برای استفاده از مواد مخدر استفاده کنند. قانونمندی و عدم تجاوز به حریم خانواده و فعالیتهای جنسی سالم نیز از راههای پیشگیری است.

هپاتیت D

فقط در بیمارانی که به صورت طولانی ناقل ویروس هپاتیت B هستند بروز می کند. علائم این بیماری مشابه سایر هپاتیت های ویروسی است؛ با این تفاوت که سیر شدیدی دارد و گاهی سبب تخریب کامل کبد و مرگ می شود.

هپاتیت A

از آنجا که این نوع هپاتیت از طریق مدفوعی دهانی منتقل می شود، بهترین راه برای پیشگیری از آن رعایت نکات بهداشتی و جدا کردن وسایل شخصی بیمار مبتلا به هپاتیت A، در دوران بیماری است. اما در صورت تماس تزریق ایمنوگلوبولین سودمند است.

هپاتیت B

امروزه پیشگیری از هپاتیت B از طریق واکسیناسیون و همچنین تزریق ایمنوگلوبولین صورت می گیرد. واکسن هپاتیت B در سه نوبت (صفر، یک ماه پس از نوبت اول و شش ماه پس از نوبت اول) به صورت عضلانی صورت می گیرد. معمولاً این نوع واکسیناسیون تا ده سال فرد را از ابتلا به هپاتیت بی ایمن می کند. می دهد. تزریق این واکسن امروزه در برنامه واکسیناسیون کودکان گنجانیده شده است. اما بزرگسالان نیز می توانند نسبت به انجام آن اقدام نمایند.

تزریق این واکسن برای همه افراد جامعه ضروری نیست ولی در موارد زیر توصیه می شود.

- همسر و فرزندان بیماران فرد مبتلا به هپاتیت B
- کسانی که با فرد مبتلا به هپاتیت B زیر یک سقف زندگی می کنند.
- کادر بهداشت و درمان که در معرض تماس با بیماران مبتلا به هپاتیت B هستند.
- کادر نظامی و انتظامی که در معرض تماس با معتادان تزریقی مبتلا به هپاتیت B قرار دارند.
- نوزادانی که از مادر مبتلا به هپاتیت B متولد می شوند.

اگر تماس جنسی با بیمار مبتلا به هپاتیت B و یا تماس خون و وسایل برنده آلوده به خون وی (مثل سرنگ یا تیغ آلوده) اتفاق افتاده باشد در این صورت بهترین راه پیشگیری تزریق ایمنوگلوبولین حداکثر ۴۸ ساعت پس از تماس می باشد. همچنین در مورد نوزادانی که از مادر مبتلا به هپاتیت B متولد می شوند تزریق ایمنوگلوبولین ضرورت دارد. البته در تمام این موارد شروع واکسیناسیون یا تکمیل آن نیز لازم است.

هپاتیت C

متأسفانه برای هپاتیت C واکسن موثری ساخته نشده. اما در صورت تماس جنسی با فرد مبتلا یا بریدگی با وسایل آلوده

به ویروس هپاتیت C تزریق ایمونوگلوبولین به منظور بالا بودن توان ایمنی بدن توصیه می شود .

- رعایت نکات زیر برای پیشگیری از انتقال هپاتیت به افراد سالم سودمند است:
- تصحیح عادات زندگی شامل ترک اعتیاد و مصرف الکل
- قطع سیگار و رژیم غذایی سالم
- خودداری از اهدا خون و اعضا
- پرهیز از استفاده مشترک وسایل شخصی و تزریقات
- عدم مصرف دارو اعم از شیمیایی یا گیاهی بدون نظر پزشک معالج
- آگاهی دادن به افراد ارائه دهنده خدمات پزشکی و دندانپزشکی در مورد آلودگی
- داشتن رفتار جنسی مطمئن
- پاک کردن هر گونه لکه خون خود با محلول خانگی بلیچ و دستمال کاغذی
- ترغیب و آموزش خانواده برای چک آپ و دریافت آموزشها و خدمات پیشگیری مرتبط
- پوشاندن زخم ها و جراحات
- قرار دادن دستمال یا البسه آلوده به خون در کیسه پلاستیک قبل از دور انداختن
- دادن آگاهی در مورد راههای عدم انتقال شامل: عطسه، سرفه، در آغوش کشیدن، آب، غذا و تماسهای معمول روزانه
- نکته: باید توجه داشت که به هیچ عنوان نباید بیمار را از فعالیت های اجتماعی و حضور در جمع شامل کار ، مدرسه ، بازی و ... محروم کرد.